

STRATEGIES FOR IMPROVING PIANO PLAYING SKILLS

Raimov Jur'atbek Ikrom ugli

State Conservatory of Uzbekistan

Teacher of the Department of Music Pedagogy

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11650566>

ARTICLE INFO

Received: 06th June 2024

Accepted: 13th June 2024

Online: 14th June 2024

KEYWORDS

Piano, skill, instrument performance, strategy, music culture, art, skill, ability.

ABSTRACT

It is known that the ability to play a musical instrument, including the piano, is a specific type of activity, and when mastering it, a person acquires specific knowledge, skills, and abilities. This includes reading from notes, playing by ear, standing in front of the instrument, making sounds, etc. However, the main result of learning to play the piano is performance skills, without which playing the instrument becomes impossible. The article describes sound, rhythmic, auditory, artistic-figurative, note-oriented skills. Also, their importance, application and development methods are highlighted.

FORTEPIANO CHALISH MAHORATINI OSHIRISH STRATEGIYALARI

Raimov Jur'atbek Ikrom o'g'li

O'zbekiston Davlat Konservatoriyasi

Musiqiy pedagogika kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11650566>

ARTICLE INFO

Received: 06th June 2024

Accepted: 13th June 2024

Online: 14th June 2024

KEYWORDS

Fortepiano, mahorat, cholg'u ijrochiligi, strategiya, musiqa madaniyati, san'at, ko'nikma, qobiliyat.

ABSTRACT

Ma'lumki musiqa asbobini, shu jumladan pianinoni chalish mahorati-bu o'ziga xos faoliyat turi bo'lib, uni o'zlashtirganda odam o'ziga xos bilim, ko'nikma va malakalarni oladi. Bunga notalardan o'qish, eshitib ijro qilish, cholg'u oldida to'g'ri turish, ovoz chiqarish va boshqalar kiradi. Biroq, pianino chalishni o'rganishning asosiy natijasi ijro mahorati bo'lib, ularsiz asbob chalish imkonsiz bo'lib qoladi. Maqolada tovush, ritmik, eshitish, badiiy-majoziy, notaga yo'naltirilgan ko'nikmalar tavsiflangan. Shuningdek, ularning ahamiyati, qo'llanilishi va rivojlanish usullari ta'kidlangan.

Kirish

Mahorat-bu har bir harakat avtomatik ravishda amalga oshiriladigan, uning har bir jihati ustidan to'liq nazoratni amalga oshirmasdan amalga oshiriladigan ko'plab tadbirlarning natijasidir. Vaqt o'tishi bilan mahorat mahoratga aylanadi, bu erda asosiy e'tibor jarayonning

o'zidan yakuniy natijaga o'tadi va tashqi nazorat asta-sekin ichki nazorat bilan almashtiriladi. Taniqli psixolog Renat Nemov nafaqat bu jarayonni tasvirlaydi, balki ko'nikmalarning uchta asosiy toifasini ham ta'kidlaydi: *idrok, aql va harakat*.

Ko'nikmalarni rivojlantirish har bir insonning qobiliyatlari, bilimlari va ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Olim Yuriy Gippenreiterning ta'kidlashicha, ko'nikmalarni takomillashtirish ikkita muhim natijaga olib keladi: vazifani tezkor va aniq bajarish va yanada murakkab vazifalarni o'zlashtirish uchun ongni ozod qilish. U pianino chalishni o'rganishga misol keltiradi, bu boshlang'ich talaba avval asoslarni o'zlashtirishi, so'ngra o'yin texnikasini rivojlantirishi va muntazam mashg'ulotlar orqali san'atga erishish uchun harakatlarni ongsiz ongga o'tkazishi kerak.

Ko'nikmalar murakkab tuzilmalarda birlashib, bir-biri bilan o'zaro ta'sir qiladi. Renat Nemov ta'kidlaganidek, bu o'zaro ta'sirlar uyg'un, izchil yoki qarama-qarshi bo'lishi mumkin. Ko'nikmalarni saqlab qolish uchun ularni muntazam ravishda qo'llash kerak, aks holda ular tezlikni, moslashuvchanlikni va avtomatlashtirilgan va tanish harakatlarga tegishli boshqa xususiyatlarni yo'qotishi mumkin.

Pianino bo'yicha kasbiy ko'nikmalarni avtomatlashtirish o'yinning ajralmas qismidir. Bu bizga harakatlarga e'tibor qaratish va musiqiy fikrlashni rivojlantirishga imkon beradi. O'yinning texnik tomonini, shu jumladan qo'llarni tayyorlash, aniq ijro etish, ko'nikmalar va bezaklar, akkordlar va boshqa musiqiy elementlarni ijro qilish ko'nikmalarini rivojlantirish juda muhimdir. Barmoqlarning harakatlari va holati har bir talabaning individual xususiyatlariga va ishning xarakteriga moslashtirilishi kerak.

Texnik ko'nikmalarni rivojlantirish aqliy, eshitish va fikrlashni o'z ichiga oladi. Ushbu jarayonni yaxshilash uchun biz fiziologik va psixologik xususiyatlarni hisobga olishimiz kerak. Har bir musiqachi professional darajaga erishish uchun o'z mahoratini doimiy ravishda rivojlantirishi kerak.

Ritm tuyg'usini o'zlashtirish musiqiy o'rganishning asosiy maqsadlaridan biridir. Ritm musiqaning asosiy elementi bo'lib, vaqt o'tishi bilan tovushlar o'rtasidagi munosabatni belgilaydi. Bu nafaqat temp bilan, balki hissiy ifoda va harakat bilan ham chambarchas bog'liq. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ritmni idrok etish har doim vosita reaksiyasi bilan birga keladi, shuning uchun ritm tuyg'usini rivojlantirish allaqachon o'rganilgan vosita ko'nikmalariga tayanishi kerak.

Notalarni o'qish qobiliyati nafaqat musiqiy materialni aniq takrorlashni, balki eshitish taassurotlarini yozma notalar bilan bog'lash, musiqiy yozuvlarni qog'ozda o'qish, musiqa asoslarini o'zlashtirish va ko'zni rivojlantirish qobiliyatini ham o'z ichiga oladi. Qog'ozdagi yozuvlarni o'qish qobiliyati umuman o'quv jarayonining samaradorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Bu sizga katta hajmdagi ma'lumotlarni tezda o'zlashtirishga, shuningdek turli xil tushunchalarni bog'lashga, musiqiy bilimlarni kengaytirishga va musiqaga bo'lgan muhabbatni rivojlantirishga imkon beradi.

Eshitish qobiliyati musiqa mahoratining asosidir. Ular individual tovushlarni idrok etishga, ularning balandligini aniqlashga va ikki yoki undan ortiq tovushlardan tashkil topgan ohanglar va akkordlarni tushunishga qaratilgan. Ushbu ko'nikmalarning rivojlanish darajasi eshitish tahlilining rivojlanishiga bog'liq.

Musiqiy eshitish rivojlanishining rivojlanishi musiqachining musiqani barcha ko'rinishlarida to'liq tushunish va his qilish qobiliyatida muhim rol o'ynaydi. Musiqachi oldida turgan ikkita asosiy vazifa - bu tovushni aniq takrorlash va musiqiy materialning ohangdor rivojlanishini yetkazish. Ushbu jihatlar har qanday musiqani ijro etish uchun juda muhimdir va o'quvchi turli xil ovoz chiqarish usullarini va tugmachalar bilan ishlashni o'zlashtirganda, mashg'ulotning dastlabki bosqichlarida hisobga olinishi kerak. Qo'llar tugmachalar bo'ylab harakatlanayotganda, talaba ohangdor tovush chizig'ini ham harakatga keltiradi, bu nafaqat qo'llarning tabiiy holatini shakllantirishga yordam beradi, balki doimiy musiqiy ifodani ham yaratadi.

Ijro san'ati his-tuyg'ular va g'oyalarni tovush orqali uzatishning o'ziga xos kuchiga ega. Biroq, uzluksizlik va yuqori sifatli tovushga erishish uchun ko'p yillar davomida texnika va ovoz chiqarish ustida ishlash kerak. Bu jihatdan o'rganish dastlabki bosqichlardan boshlanadi va musiqachining butun faoliyati davomida davom etadi, har doim mukammallikka intiladi.

Ijodiy fikrlash va musiqiy ko'nikmalarni rivojlantirish-bu o'zaro bog'liq jarayon bo'lib, unda musiqiy san'at bizning hayotiy energiyamizni aks ettiradi, ongimizdagi musiqiy tasvirlarni o'zgartiradi va hissiy va oqilona idrokni birlashtiradi. Musiqiy fikrlashning asosi tovushni intuitiv idrok etishdir, ammo unga qo'shimcha ravishda musiqachi musiqiy materialni yaxlit va ongli shaklda tashkil qilishi kerak.

Badiiy tasvirlar uyushmalar va vizual tasvirlarni uyg'otish orqali fikrlar va his-tuyg'ularni ifoda etish imkoniyatini beradi. Badiiy obrazning eng muhim maqsadlaridan biri analitik va majoziy fikrlashni birlashtirgan holda tinglovchiga hissiy ta'sir ko'rsatishdir. Badiiy-majoziy ko'nikmalarning rivojlanishi musiqiy asarlarni o'rganish jarayonida musiqiy naqshlarni tahlil qilish orqali sodir bo'ladi. Eshitish qobiliyatini yaxshilash, assotsiativ va ijodiy fikrlashni rivojlantirish musiqaga hissiy munosabatni kengaytirishga yordam beradi.

Bu ko'nikmalarning barchasi bir-biri bilan chambarchas bog'liq va fortepiano o'rganish jarayonida asta-sekin rivojlanadi. O'yin texnikasini samarali rivojlantirishga erishish uchun yorqin va majoziy g'oyalarga, shuningdek eshitish qobiliyatini chuqur tushunish va kengaytirishga ega bo'lish kerak. Ijro mahoratini shakllantirish asta-sekinlik bilan amalga oshiriladi va mashg'ulot davomida texnika ustida doimiy ishlashni talab qiladi.

Ta'limning har bir bosqichida o'yin texnikasini rivojlantirish musiqiy kompozitsiyalar bilan chambarchas bog'liq. Ijro mahoratini shakllantirishning muhim jihatlaridan biri bu maxsus mashqlardir. Ammo shuni ta'kidlash kerakki, texnik ko'nikmalarni rivojlantirish mexanik takrorlash bilan cheklanmasligi kerak, balki ijodiy va badiiy jarayon sifatida qaralishi kerak.

Xulosa.

Fortepiano pedagogikasi sohasida ijrochilik ko'nikmalarini rivojlantirish yosh musiqachilarda ijodiy fikrlashni shakllantirishda va tegishli bilimlarni o'zlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Muntazam mashqlar nafaqat musiqiy asarlarni texnik jihatdan to'g'ri ijro etish, balki ularning hissiy chuqurligi va badiiyligini etkazish uchun ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Ijodiy fikrlash, eshitish qobiliyatini rivojlantirish, mushaklarni his qilish va ularni muvofiqlashtirish bo'yicha ishlar fortepiano chalishda yuqori mahoratga erishishda ham muhim rol o'ynaydi.

References:

1. Barinova M.N. Fortepiano sinfida o'quvchining musiqiy qobiliyatini har tomonlama rivojlantirish to'g'risida. Leningrad, 1961. 130-134-betlar.
2. Gippenrayter Yu.B. Umumiy psixologiyaga kirish. M.: CheRo, "Urayt" nashriyoti ishtirokida, 2002. 336 b.
3. Nemov R.S. Psixologiya: talabalar uchun darslik. yuqoriroq ped. darslik Korxonalar. M.: VLADOS, 2001. 632 b.
4. Shmidt-Shklovskaya A. A. Pianist mahoratini rivojlantirish to'g'risida. Leningrad: Musiqa, 1971. 345 b.
5. Yudovina-Galperina T.B. Pianinoda ko'z yoshlarsiz yoki men bolalar o'qituvchisiman. Sankt-Peterburg: Rassomlar uyushmasi, 2002. 112 b.